

คู่มือผลิตภัณฑ์การแพทย์ทางเลือก

ตำรับโสมมีโอพารีย์
เมอร์ค-โซล 30 C
(Merc.-Sol. 30 C)
สำหรับป้องกันโรคมือ เท้า ปาก

สำนักการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

โรคมือ เท้า ปาก (Hand foot and mouth disease)

เป็นโรคประจำถิ่นที่เกิดขึ้นทั่วโลก มักเกิดในเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี พบได้น้อยในเด็กโต หรือผู้ใหญ่ เกิดจากเชื้อไวรัสหลายชนิด ในกลุ่มเอนเทอโรไวรัส อาการป่วยได้แก่ ไข้ มีจุดหรือผื่นแดงในปาก ลิ้น เหงือก กระพุ้งแก้ม และเกิดผื่นแดง ซึ่งต่อมากลายเป็นตุ่มพองใส บริเวณฝ่ามือ ฝ่าเท้า และที่ก้น บางรายอาจไม่มีตุ่มพอง ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรง และมักหายได้เองใน 7-10 วัน โรคนี้รักษาตามอาการ ไม่มีการรักษาจำเพาะ ผู้ป่วยประมาณร้อยละ 1-2 อาจมีโรคแทรกซ้อน เช่น มีอาการทางสมอง หรืออาการในระบบทางเดินหายใจ ซึ่งส่วนใหญ่รักษาหายได้ แต่ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการรุนแรงและเสียชีวิต ซึ่งมักเกิดจากเชื้อไวรัสบางตัว เช่น เชื้อเอนเทอโรไวรัส 71

เนื่องจากโรคมือ เท้า ปาก เป็นโรคที่ไม่มีวัคซีนป้องกันและไม่มียาแผนปัจจุบันรักษาเฉพาะ เมื่อมีการระบาด ต้องมีการปิดการเรียนการสอนทั้งระดับชั้น และหากพบผู้ป่วยกระจายในระดับชั้นเรียนต่างๆเกิน 5 ห้องเรียน จะต้องปิดสถานศึกษาชั่วคราว (ประมาณ 5 - 7 วัน) เพื่อไม่ให้เกิดการระบาดกลุ่มใหญ่

สำนักการแพทย์ทางเลือก กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้ทำการศึกษาอาการของผู้ป่วยบริเวณ อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา พบว่า มีอาการตรงกับอาการสำคัญของโรคมือ เท้า ปาก ได้แก่ มีไข้สูงมากประมาณ 39 องศาเซลเซียส เป็นมากในเด็กเล็ก 0-5 ปี เด็กจะอยู่ไม่นิ่ง รู้สึกไม่สบายตัว ปากไม่แห้ง แต่หิวน้ำ มีน้ำลายไหลยืด มีตุ่มน้ำในปากและรอบปาก เป็นตุ่มนูนไม่แข็ง เจ็บคอกลิ้นอาหารลำบาก อาจมีต่อมน้ำเหลืองโตได้ มีตุ่มแดงและตุ่มน้ำใสบริเวณมือและเท้า อาการจะแยลงช่วงเวลาตี หรือหลังนอนหลับ อาการจะแยลง มีอุจจาระเหลว เป็นต้น สำนักการแพทย์ทางเลือก จึงได้นำตำรับโสมมิโอพาทรีย์ เมอร์ค โซล 30 C มาใช้ป้องกัน

ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กควรดูแลอย่างใกล้ชิด เช็ดตัวเด็กที่ป่วยเพื่อลดไข้เป็นระยะ รับประทานอาหารอ่อนๆ นอนพักผ่อนมากๆ ที่สำคัญสถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล ต้องจัดให้มีอ่างล้างมือและส้วมที่ถูกสุขลักษณะ หมั่นดูแลความสะอาดเสมอ และแนะนำให้เด็กล้างมือที่สะอาดด้วยน้ำและสบู่ให้ถูกวิธีทั้งก่อนและหลังรับประทานอาหาร หลังการขับถ่ายหรือเปลี่ยนผ้าอ้อมด้วย ส่วนโรงเรียนควรทำความสะอาดโรงเรียนอย่างละเอียดทันทีเพื่อฆ่าเชื้อโรค โดยเฉพาะโต๊ะ เก้าอี้ ราวบันได รางคร้ว ภาชนะใส่น้ำและอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม เครื่องเล่นของเด็ก สนามเด็กเล่น โดยใช้ผงซักฟอกหรือสบู่ทำความสะอาดก่อน ตามด้วยน้ำยาฟอกขาวทิ้งไว้ประมาณ 10 นาที แล้วล้างหรือเช็ดด้วยน้ำสะอาดเพื่อป้องกันสารเคมีตกค้าง ส่วนของเล่นเด็กหรือเครื่องใช้ของเด็ก ทำความสะอาดหรือซักล้างแล้วผึ่งแดดให้แห้ง ขณะเดียวกันในโรงเรียนจะต้องสอนให้เด็กล้างมือให้ถูกวิธี เพราะเชื้อโรคจะอยู่ในอุจจาระของเด็กถ้าไม่ทำความสะอาด อาจได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายเมื่อเด็กจับอาหารเข้าปาก

ตำรับโฮมีโอพาธี เมอร์ค โซล 30 C คืออะไร

ตำรับโฮมีโอพาธีเป็นสิ่งที่ใช้ในการรักษาของการแพทย์โฮมีโอพาธีซึ่งตรงกับคำว่ายาในการแพทย์ทั่วไป ตำรับโฮมีโอพาธี เมอร์ค โซล 30 C ผลิตจากสมุนไพรซึ่งเป็นแร่ธาตุ ตามกรรมวิธีทางเภสัชกรรมของการแพทย์โฮมีโอพาธี โดยมีกรรมวิธีการเจือจางด้วยน้ำหรือแอลกอฮอล์สลับกับการกระแทก ซึ่งหน่วย 30 C หมายถึงการเจือจางด้วยสัดส่วน 1:100 จำนวน 30 ครั้ง

สรรพคุณของตำรับโฮมีโอพาธี เมอร์ค โซล 30 C ตามสารานุกรมยาโฮมีโอพาธี (Materia Medica of Homeopathy) ตรงกับอาการสำคัญของโรคมือ เท้า ปาก ได้แก่ มีไข้สูงมากประมาณ 39 องศาเซลเซียส เป็นมากในเด็กเล็ก 0-5 ปี เด็กจะอยู่ไม่นิ่ง รู้สึกไม่สบายตัว ปากไม่แห้งแต่หิวน้ำ มีน้ำลายไหลยืดได้ มีตุ่มน้ำในปากและรอบปาก เป็นตุ่มนูนไม่แข็ง เจ็บคอกลิ้นอาหารลำบาก อาจมีต่อมน้ำเหลืองโตได้ มีตุ่มแดงและตุ่มน้ำใสบริเวณ มือและเท้า อาการจะแยลงช่วงเวลาตีค หรือหลังนอนสัปดาห์อาการจะแยลง มีอุจจาระเหลวเป็นต้น จึงเป็นตำรับโฮมีโอพาธีสำคัญที่ถูกใช้ในผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก

ผลิตภัณฑ์ตำรับโฮมีโอพาธี ที่นำมาใช้ในการป้องกันโรคมือ เท้า ปากนั้น สำนักงานแพทย์ทางเลือกได้ศึกษาและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และวิธีการใช้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย โดยผลิตออกมาในรูปแบบ ชนิดเม็ด ซึ่งมีรายละเอียดถึงวิธีการนำไปใช้ในการป้องกัน ดังจะกล่าวต่อไป

ตำรับโฮมีโอพาธี เมอร์ค โซล 30 C สำหรับป้องกันโรคมือ เท้า ปาก ชนิดเม็ด

ตำรับโฮมีโอพาธี เมอร์ค โรคมือ เท้า ปาก ชนิดเม็ด ผลิตจากเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 มิลลิเมตร โซล 30 C บรรจุในขวดแก้วสีขาขนาดน้ำตาลประมาณ 200 เม็ด การมือ เท้า ปากจะต้องทำการผสมเม็ดมีกรรมวิธีการเตรียมดังนี้

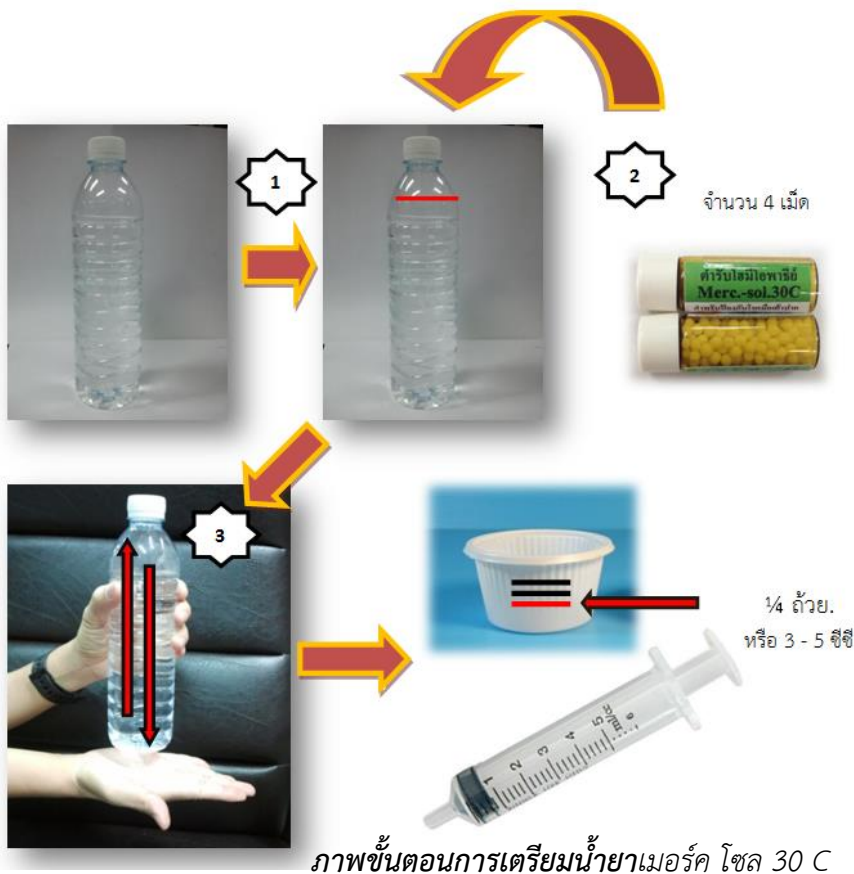
โซล 30 C สำหรับป้องกันเม็ดน้ำตาลเล็กโตส ขนาดซิมซึบสารละลาย เมอร์ค 2 ซึซึ. ใน 1 ขวดบรรจุเม็ดนำไปใช้ในการป้องกันโรคน้ำตาลในน้ำดื่มสะอาด ซึ่ง

ข้อบ่งใช้

ใช้สำหรับป้องกันโรคมือ เท้า ปากในผู้ที่มีสุขภาพปกติ

การเตรียมน้ำยาสำหรับป้องกันโรคมือ เท้า ปาก

- 1) ใช้น้ำสะอาดสำหรับดื่มบรรจุขวดที่มีจำหน่ายในท้องตลาด ขนาด 600 ซีซี. (ไม่ใช่แร่) เทน้ำออกประมาณ 50 ซีซี. เพื่อให้มีพื้นที่ว่างสำหรับการกระแทก
- 2) ใส่เม็ดน้ำตาลตำรับเมอร์ค โซล 30 C 4 เม็ดลงในขวดน้ำที่เตรียมไว้ โดยไม่ให้เม็ดน้ำตาลสัมผัสมือ
- 3) กระแทกขวดน้ำที่บรรจุเม็ดน้ำตาลกับฝ่ามือในแนวตั้ง จำนวน 30 ครั้ง ด้วยความแรงที่สม่ำเสมอ ก็จะได้น้ำยาพร้อมสำหรับนำไปให้กลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการเตรียมน้ำยา ตามรูปภาพดังต่อไปนี้

วิธีใช้และขนาด

ให้รับประทานครั้งละประมาณ 3 - 5 ซีซี ติดต่อกัน 3 วัน รับประทาน 1 ครั้ง เพื่อป้องกัน โดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

- 1) กระแทกขวดน้ำยากับฝ่ามือในแนวตั้ง 5 ครั้ง ก่อนแจกจ่ายให้กลุ่มเป้าหมายรับประทาน
- 2) แบ่งใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ประมาณ 3 - 5 ซีซี ให้กลุ่มเป้าหมายรับประทาน โดยอมไว้ในปาก 5 - 10 วินาที แล้วค่อยกลืน
- 3) ก่อนและหลังรับประทานน้ำยาอย่างน้อย 15 นาที ห้ามรับประทานอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิด

ข้อแนะนำ

ปัจจัยบางปัจจัยมีผลต่อประสิทธิภาพของยา ซึ่งจะให้นั้นมีประสิทธิภาพลดลง หรือทำลายฤทธิ์ยา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ได้แก่

- (1) อาหารที่มีกลีโคลินรุนแรง เช่น เครื่องเทศ ลูกอม เป็นต้น
- (2) ยา เช่น พวักยานวด ยาหม่อง ยาดม ยาลม เป็นต้น
- (3) กลิ่น เช่น มินท์ การบูร ยูคาลิปตัส เป็นต้น
- (4) เครื่องดื่มที่มีคาเฟอีนผสมอยู่ เช่น กาแฟ น้ำอัดลม เป็นต้น และ
- (5) การแปรงฟัน และเคี้ยวหมากฝรั่ง

ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีในการป้องกันโรคมือ เท้า ปาก ควรงดหรือหลีกเลี่ยง สิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น “ก่อนหรือหลัง” กินยาอย่างน้อย 30-60 นาที

การเก็บรักษา

- 1) เก็บในอุณหภูมิห้องปกติ ไม่ให้ถูกแสงแดดและความร้อนสูง
- 2) ไม่เก็บในตู้เย็น รวมถึงไม่เก็บในที่ที่มีความชื้น
- 3) ควรเก็บให้พ้นหรือห่างจากวัตถุที่เป็นคลื่นพลังงานความร้อน แม่เหล็ก

เช่น มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด

อาการที่อาจเกิดขึ้น และการแก้ไขอาการ

ตำรับโสมมีโอพาทีย์ เมอร์ค โซล 30 C สำหรับป้องกันโรคมือ เท้า ปาก จากการผลิตตามกรรมวิธีทางเภสัชกรรมของการแพทย์โสมมีโอพาทีย์ ที่มีการเจือจางด้วยสัดส่วน 1:100 จำนวน 30 ครั้ง ซึ่งได้กล่าวไปในส่วนแรกแล้วนั้น ก็จะไม่เหลือสารที่เป็นสารออกฤทธิ์ ดังนั้นจึงไม่มีผลข้างเคียง แต่อาจพบผลของตำรับนี้ในการกระตุ้นร่างกายหรือผู้ที่มีความไวรับต่อตำรับนี้ ซึ่งจะมีอาการบางประการออกมา เช่น เป็นไข้ มักจะพบทันทีหลังจากรับประทานตำรับนี้ และมักจะหายไปเองภายใน 2 ชั่วโมง

เมื่อเกิดอาการดังที่กล่าวข้างต้นสามารถแก้ไขเบื้องต้นด้วยการดื่มน้ำมากๆ หรือดมยาดมที่มีกลีโคลินมินท์ การบูร ยูคาลิปตัส เพื่อตัดฤทธิ์การทำงานของตำรับฯ หรือจะดูแลตามอาการโดยการใช้แพทย์แผนปัจจุบันก็ได้

พันทิพา พงศ์กาสอ

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

กลุ่มงานผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านการแพทย์ทางเลือก

สำนักการแพทย์ทางเลือก

๒๗ เมษายน ๒๕๕๘

ใช้ตำรับโสมมีโอพาริย์ เมอร์ค โซล 30 C ป้องกันโรคมือ เท้า ปาก
ร่วมกับการดำเนินกิจกรรมหลัก
ในการป้องกันและควบคุมโรคในปัจจุบัน

สนใจรายละเอียดเพิ่มเติม ติดต่อ
ส่วนศึกษาและพัฒนา สำนักการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข
โทร 02 591 7007 ต่อ 2602 โทรสาร 02 149 5637
www.thaicam.go.th